

פרשת ואתחנן. המשך.

משל למה הדבר דומה, למשל המובא ב"משלי שועלים": מעשה באריה, שקרא לחמור להילוות אליו בצאתו לציוד.

אמר החמור הטיפש בליבו: "אכן, בחירה נבונה בחר מלך החיות. זקוק הוא לעזרתך, מה יעשה בלעדֶיך?" ואמר לארי: "הנה אתן בקולי על החיות, והן תאלמנה דום!" ענה הארי: "אדרבה, הראה כוחך!"

נער החמור נעירות עזות, והחיות חרדו. בא הארי וטרף טרף, דרסו ואכלו ושבע. גבה לב החמור, ואמר: "ובכן, אדוני המלך, הודה על האמת: מה היית עושה בלעדֶיך!... אין זה הוגן שלך לבדך המלוכה. ראוי שנתחלק בה שווה בשווה..."

"שאלה טובה שאלת, מה אעשה בלעדך", אמר האריה, "מיד תקבל את התשובה"...

הנחית כפו על צואר החמור, ושבר את מפרקתו. "מה אעשה בלעדך?!" נהם על גווייתו, "מה שעשיתי אתמול ומה שאעשה מחר..." כי המתבונן יודע, שלא זו בלבד שהבורא יתברך עושה תשעים ותשעה אחוזים, ואין לו לאדם אלא אחוז אחד בלבד - אלא יודע הוא שאחד מ"ג עיקרי האמונה, שהבורא יתברך "עשה עושה ויעשה את כל המעשים", כולם!

מה כוחו של האדם? על מה יתגאה - שהוא נטע את הגרעין? וכי הוא יצר את הגרעין שנטעו וכי הוא יצר את היד שנטעה את הגרעין, את המחשבה שהגתה את הרעיון, את הבריאות שאיפשרה את הנטיעה?... והמליצו על כך את הכתוב: "אני ראשון ואני אחרון, ומבלעדי אין אלקים". אני ראשון, יצרתי את כל התנאים המוקדמים. ואני אחרון, הבאתי את כל הסיוע לאחר מכן. ומבלעדי אין אלקים, באמצע...

זהו שאמר משה רבינו: "ואתחנן אל ה' בעת ההיא" - לאחר חיים מלאי מעש ועתירי פעילות - "ה' אלקים", תקיף בעל היכולת ובעל הכוחות כולם - "אתה החילות!" אנו, אין אנו עושים מאומה, גם לא את ההתחלה. הכל, הכל, בסִיעתא דשמיא. הכל בכוחך!

כי האמת היא, שהכל הוא בכח הבורא יתברך. ככתוב "גם כל מעשינו פעלת לנו". ובחסד ה' עלינו הוא מחשיב לנו את מצוותינו כאילו היו מכוחינו ובפעולתנו. ככתוב: "ולך ה' החסד, כי אתה תשלם לאיש - כמעשהו"...

שיחת מוסר שנאמרה בהיכל ישיבת "חכמה ומוסר" ע"י מורנו ראש הישיבה והכולל.

<div></div>	<div></div>
השיחה נאמרה בהקשר לספר "שערי תשובה".	
שער ג פרק: כד.	

'בקים עשה', אפילו 'בשב ואל תעשה'.

עצם זה שאדם יושב ולומד באדישות, או, מקיים מצוות עשה באדישות, מתוך אי אכפתיות, בכך הוא מדביק גם את האחרים, - 'אשר קרך בדרך'...

אם אברך אחד ילמד בקרירות, יהיה לחבר שלו תירוץ, הנה גם החבר שלי לומד בקרירות... ומה עוד, אם האברך הוא מאותם האברכים 'שמחזיקים מהם', מהאברכים 'הותיקים', הרי מסתכלים עליו באלף עיניים!...

לפעמים אתה מעיר למישהו על איזה ענין הלכתי, הוא עונה לך: 'מה אתה רוצה ממני, תראה את זה, האם אני כמוהו, אני עוד רחוק ממנו, ותראה איך הוא מתנהג!'... מה נענה אן אבתרייהו?! אם בארזים נפלה השלהבת!...

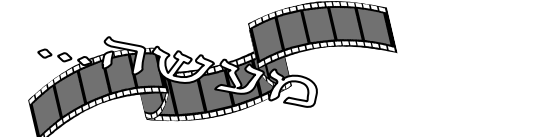
כתוב, שהמודד לגבי חילול ה' הוא, איך שהאנשים מעריכים את האדם, ולא יעזרו לו הטענות, "מי אני בכלל, ומה אני...!", למה אתה אומר, "מה אני?!" הרי, מחזיקים ממך ככה וככה. אז תזהר.

ב"ה, בכל השנים האוירה של פורים היתה אוירה של התעלות. וב"ה במוצאי פורים לא צריכים לתת שיחת חיזוק, זה דבר חשוב מאוד. כי, אם צריכים לתת במוצאי פורים שיחת חיזוק, סופו מוכיח על תחילתו, שזה לא היה פורים

כמו ש' רצון להתעלות, עם רצון להחזיק

<div></div>	<div></div>
בס"ד	מצא את המסתתר
לפרשת	דברים
<p>ללא פרסים</p>	
מצא 18 מילים בלבד בתפזורת. במאוזן, במאונך ובאלכסון.	מצא מימרה מסתרת .
ל	פ
א	ה
פ	א
מ	ה
י	ל
ר	פ
ת	ש
פ	ל
כ	ח
ש	נ
פ	ל
נ	ח
ל	ה
מ	ה
ד	ו
י	ט
מ	פ
ש	ש
ה	מ
ל	פ
<p>האם מצאת את ה־זשפט:</p>	
נתאי הארכלי אומר הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע ואל תתיאש מן הפורענות:	
מאת : אבות פ"א מ"ז	

<div></div>	<div></div>
בס"ד	מסונין מחפיותא אשדות: קח פסק זמן...
הבוקר/ צהרים/ערב ?	
<i>א א ש ת א י ו ח א</i>	
בישיבת 'חכמה ומוסר' שכונת בנה ביתך רח' התאנה 2 רכסים.	
בנשיאות הרח"ג אברהם טוויל הכהן שליט"א ראש הישיבה.	
לפרטטים : הרב נתנאל ירב, טל': 7124735 - 052.	
<i>שפתות האירוח היוצרות רק אַרְווקיט.</i>	
בימי שני מדי שבוע מתקיים שיעור מפי ראש הישיבה שליט"א בשעה 19:45 בבית הכנסת הלבן ברח' אברבנל, בקיפת חיים מערבית.	
בכל יום שני בשעה 20:15 מתקיים שיעור תורה בביהכ"ס "נצר יעקב" ברח' ט'רניחובסקי 9, קריית בנימין קריית אתא. ע"י אחד מורבני הישיבה.	

מסופר, **שהצדיק רבי זושא מהאניפולי זצ"ל** היה עוסק בתורה שעות ארוכות, ומתפלל באריכות ובדביקות. לאחר התפילה הנרגשת והממושכת היה חולץ את התפילין, מקפל את הטלית, יושב בכיסאו ואומר: "ריבונו של עולם, זושא מודה לך על התיאבון. ריבונו של עולם, זושא מבקש אוכל..."

משרתו הכיר את סדר יומו. כשהיה אומר כן, היה נכנס ובידיו מזונות וכוס חמין. הצדיק היה טועם מעט, מודה לבורא על המזון ושב לסדרי לימודיו.

יום אחד החליט המשרת: כלום הרבי עושה אותי לצחוק, האם אינו יודע מי מביא לו את האוכל? איזה משחק הוא זה, התעלמות מהמציאות! אשים לכך קץ. אכין את האוכל, אבל לא אגיש עד שיקרא בשמי ויבקש ממני ישירות!

אותו ערב הגיע להאניפולי סוחר עשיר. לן באכסנייה המקומית. מחר, החליט, יסור לבקש את ברכת הצדיק, הרי מספרים נפלאות על כח ברכתו. לאחר מכן ימשיך בדרכו.

למחרת ירדו גשמי זלעפות. נטל את תיק הטלית והתפילין, ויצא לבית הכנסת בחסות מטריותו. ביום גשם הפכו רחובות האניפולי לתעלות מים מרופשים, והתושבים עברו מגדה לגדה על גבי קורות מתוחות לרוחב הרחוב. הציב הסוחר את רגלו על הקורה, והנה מן העבר השני מגיח יהודי שפוף, נמוך וצמוק, רטוב כל כולו ממטרות העז. גבה לב הסוחר: מה לו ליהודי זה, החוסם את דרכי. האם אינו רואה שאני מבקש לעבור? מדוע אינו מפנה את הדרך? הרקיד הסוחר את הקורה והיהודי נפל לתוך הרפש, ופינה את הדרך... הגיע הסוחר לבית הכנסת, התפלל ושב לאכסנייה. בארוחת הבוקר סח לבעל האכסנייה בשביעות רצון על ההתקלות ביהודי המזר, החופז בגשם בלא מטרייה וחוסם את דרכם של סוחרים...

תמה בעל האכסנייה לסיפור, וחקר כיצד נראה אותו יהודי. משקיבל תיאור מדוייק, קרא: "אוי ואבוי, את הרבי ר' זושא היפלת לבוץ! ודאי מיהר לטבול במקווה לפני התפילה, ומחשבותיו שוטטו בעולמות עליונים - אוי ואבוי, מה עשית?!"

"אבוי לי", קרא הסוחר, נרעש ונפרד, "ואני חשבתי לבוא אליו ולבקש את ברכתו - עתה המטתי עלי קללה, ולא ברכה! הבה לי עצה, מה עושים?!"

"פשיטא, חייב אתה לבקש את סליחתך", אמר בעל האכסנייה. "אבל באלו פנים אבוא אליו", קונן העשיר. "אעוץ לך עצה", אמר בעל האכסניה. "לאחר תפילת שחרית נוהג הרבי לטעום מיני מזונות - אכין לך מגש עמוס כל טוב, ותגיש לפניו. ודאי יקבל את מנחתך וייעתר לבקשתך, יסלח לך ויברכך!"

כעבור שעה סיים הרבי את תפילתו, ישב על כסאו ואמר: "ריבונו של עולם, זושא מודה לך על התיאבון.

ריבונו של עולם, זושא מבקש אוכל"

והמשרת עמד בפרוודזור, המגש בידו - אבל אינו זז. בשום אופן. עד שהרבי לא יפנה אליו ישירות - ולפתע נכנס יהודי זר דרך הפתח, ובידו מגש עמוס כל טוב. חלף על פני המשרת, והניחו לפני הרבי...

הלכות: עניית אמן כשסיים הברכה יחד עם הש"ץ או אדם אחר.

סימן רטו

עניית אמן כשסיים הברכה יחד עם הש"ץ או אדם אחר

א. סעי' א', שו"ע: אין עונה אמן אחר ברכתיו אלא וכו' אחר יהללוך ואחר ישתבח. רמ"א. ויש אומרים שאין עונין אמן רק אחר ברכת בונה ירושלים וכן המנהג פשוט במדינות אלו ואין לשנות וכו'. אמנם אף לנוהגים כהרמ"א אם סיים ברכות אלו (יהללוך שאחר הלל, ישתבח, שומר עמו ישראל, הפורס סוכת שלום, ויש אומרים גם אחר כל ברכות ההפטרה) יחד עם הש"ץ או עם אדם אחר העומד לצידו ושומע סיום ברכתו, עונה אמן. אע"פ שלענין שאר ברכות אם גמר אותם יחד עם אחר אינו עונה אמן, שאני ברכות אלו שהרבה פוסקים סבירא להו שעונה אפילו אחר ברכת עצמו. ואם סיים הוא ברכה מסוימת, ויחד עמו סיים הש"ץ או כל אדם אחר ברכה אחרת, לדברי הכל מותר לענות אמן על ברכת חבירו אע"פ שממילא הוי כעונה אמן אחר ברכת עצמו. ואם לאחר שסיים הוא את ברכתו עבר שיעור תוך כדי דיבור (2-3 שניות) ושמע את הש"ץ או חבירו לסיים אפילו אותה ברכה כשלו עונה אחריו אמן.

במעלת ה'אמן' וכמה מפרטי דיניה

ב. סעי' ב', שו"ע : השומע אחד מישראל המברך וכו' חייב לענות אחריו אמן. דכתיב כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו וכו' אמר להם משה לישראל כשאני מברך ומזכיר שם השי"ת אתם הבו גודל לאלהינו בעניית אמן (-מ"ב סק"ח).

והפליגו חז"ל במעלת עניית אמן ואמרו (שבת קי"ט:) כל העונה אמן בכל כוחו (רש"י: בכל כוונתו) פותחים לו שערי גן עדן, ועוד אמרו (ברכות ל"ג:) גדול העונה אמן יותר מן המברך, ומאותה שעה שתינוק עונה אמן יש לו חלק לעוה"ב, ולכן יש לאדם ללמד בניו הקטנים לענות אמן, ועפ"י זוהו"ק יש ענין גדול מאד שיהיו לו עונים אמן על ברכתיו וצריך אדם להשתדל על כך, ועפ"י דברי הרמ"א (סי' קס"ז סעי' ב' בשם אור זרוע) יש למברך לכון לאמן שאומרים.

וכתב החיי אדם (כלל ו' סעי' א') מי ששומע ברכה ואינו עונה אמן עונשו גדול מאד, וידוע המעשה מבעל הלבוש בחומרת עניית אמן אפילו על ברכת קטן (שהגיע לחינוך), וכיון שעונשה חמור כל כך אם רואה אדם שנמצא במקום או בזמן שחושש שהשומעים יזלזלו בעניית אמן מוטב שיברך בלחש כדי שלא להכשיל השומעים בעוון אי עניית אמן.

והרבה פרטי דינים נאמרו בעניית 'אמן' ונתבארו בשו"ע סי' קכ"ד (ועיי"ש בעזה"י), ועיקרן: יזהר אדם מאד משני הפירושים דאמן יתומה! דהיינו שלא יענה אמן אם עבר תוך כדי דיבור (2-3 שניות) מגמר ברכת המברך או מגמר עניית רוב הקהל אמן, ושלא יענה אמן על ברכה שאינו יודע מהי, אע"פ ששומע את כל הקהל לענות אמן.